
ПРОГЛААС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 1, 2013 (год. XXII), ISSN 2367-8585

ТРЕТИ МЕЖДУНАРОДЕН КОНГРЕС ПО БЪЛГАРИСТИКА

(София, 23–26 май 2013 г.)

Third International Congress on Bulgarian Studies

(Sofia, 23–26 May 2013)

От 23 до 26 май в Софийския университет “Св. Климент Охридски” се проведе Третият международен конгрес по българистика. Той е част от програмата, с която най-старото висше училище в България отбеляза своята 125-годишнина. За първи път след 1989 година в страната ни се провежда толкова мащабен научен форум. Предишните два конгреса са се състояли през 1981 и 1986 г. В последните десетилетия тази традиция по различни причини беше прекъсната, а част от българистичните центрове преустановиха своята дейност. Третият международен конгрес по българистика се организира от Софийския университет “Св. Климент Охридски” и Университетския комплекс по хуманитаристика “Алма Матер”, създаден през 2010 г. и финансиран от Фонд “Научни изследвания” към Министерството на образованието, младежта и науката. Основен партньор в организацията и провеждането на форума беше Българската академия на науките. Софийският университет разчиташе и на изключителната подкрепа на Столичната община. Конгресът се проведе и със съдействието на Държавната агенция “Архиви”, Министерството на образованието, младежта и науката и Министерството на външните работи на Република България. Третият международен конгрес по българистика се реализира и с подкрепата на дарителите „Дакси“, Office 1 Superstore, Винарска изба „Розова доли-

на“, хотел „Хилтън“, ГЕОТЕХМИН и Застрахователно дружество „Енергия“. Официален застраховател на делегатите на Третия международен конгрес по българистика е ЗАД „Булстрад живот Виена Иншурънс Груп“.

Целта на Софийския университет с тази мащабна научна инициатива беше да даде нов тласък на българистичните изследвания у нас и по света, да поднови контактите между учените хуманисти и да съдейства за изграждането на нови. Стремещът на организаторите е да бъде създадена Асоциация по българистика, която да подготви бъдещите форуми и да излезе с инициативи, които да издигат образа на България по света. Почетен патрон на Третия международен конгрес по българистика беше президентът на Републиката Росен Плевнелиев, който на 24 май откри събитието. Тържественото откриване на Третия международен конгрес по българистика започна с приветствия на организаторите и на следните официални гости:

- Приветствено слово на ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ проф. дин Иван Илчев;
- Приветствие на президента на Републиката Росен Плевнелиев;
- Приветствие на председателя на Българска академия на науките акад. Стефан Воденичаров. Обръщението беше прочетено от зам.-председателя на Академията акад. Дамян Дамянов;
- Приветствие от Организационния комитет на Третия международен конгрес по българистика, представено от доц. Тодор Попнеделев.

На тържественото откриване бяха наградени и победителите в Седмия национален литературен конкурс за стихотворение и разказ на фондация „Св. Климент Охридски“. Наградата за разказ на този литературен конкурс взе студент от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Връчена бе стипендията на Фондация „Блага Димитрова“ на студент от Факултета по славянски филологии в СУ.

В конгреса участваха близо 500 преподаватели и изследователи от 34 държави, сред които Австрия, Белгия, Великобритания, Германия, Грузия, Гърция, Израел, Индия, Испания, Италия, Казахстан, Канада, Китай, Република Корея, Литва, Македония, Молдова, Норвегия, Полша, Румъния, Русия, САЩ, Словакия, Сърбия, Турция,

Украйна, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия, Чехия, Япония. В трите дни на този мащабен научен форум се изнесоха доклади в четири основни секции: *История и археология*, *Общество и култура*, *Българска литература* и *Български език*. Участниците в конгреса проведоха обсъждания в рамките на шестнадесет подсекции, посветени на: антропология, социология, културология, българската диаспора, история на българската литература, история на българския език, съвременен български език (сравнителни и съпоставителни изследвания), българските земи през Античността, българите през Средновековието, българските земи и българите през XV–XIX век, нова българска история, съвременна българска история, диалектология, сравнителна етнология, българска етнология, българистиката в чужбина, превод и преподаване на български език, българската литература в европейски и световен контекст, икономика. В този мащабен научен форум взеха участие известни лингвисти с национална и със световна значимост като: Руселина Ницолова, Михаил Виденов, Хилмар Валтер, Йоуко Линдстет и др.

През трите дни на конгреса се организираха и четири кръгли маси – “Кирилометодиевистика”, “Българистика”, “Златният век на цар Симеон: политика, религия и култура” и “Дигитализация”. Тази година Великотърновският университет “Св. св. Кирил и Методий”, който е второто филологическо средище в страната, навърши половинвековна възраст (1963–2013). Това е сериозно основание да се оцени и проследи приносът на търновските езиковеди в изследването на българския език, както и да се начертаят перспективите за развитието на една модерна великотърновска лингвистика, без да се прекъсва връзката с предишния опит и традиция. Затова в кръгла маса “Българистика” взеха участие В. Вътов, Ст. Буров, Вл. Маринов с презентация на тема: “50 години великотърновска лингвистична българистика. Кратка история и перспективи.” Проследи се през годините приносът в развитието на търновската българистика на Ангел Давидов, Ст. Георгиев, Р. Русинов, Д. Чизмаров и др. Проф. Буров очерта перспективите пред Катедрата по съвременен български език, като подчерта бъдещото сътрудничество с други катедри посредством магистърската програма “Българският език като втори”.

Той посочи целите и задачите при разработването на проекта “Модерна лингвистична българистика” – най-амбициозното и мащабно дългосрочно начинание на великотърновските лингвисти с изключителен принос за укрепване на българистиката в страната.

Със самостоятелни доклади в конгреса участваха търновските езиковеди Ст. Буров, П. Пехливанова, Ц. Иванова, В. Сашева, Ил. Димитрова. Обсъдиха се актуални въпроси в езиковедската наука чрез изследването на Ст. Буров “Иновациите в граматиката на съвременния български език – банални неправилности или тенденции в развитието”. Извън границите на родната българистика достигнаха интересните доклади на тема: “Чуждестранната университетска българистика като проект в развитие” (Ц. Иванова). “Чужди елементи в българската реч” (П. Пехливанова). Ползотворни дискусии предизвика и изследването в областта на лингвокултурологията на Ил. Димитрова “Какво казва за менталитета на българина семантиката на лексеми с начален елемент *само-, свое- и себе-*“. От Великотърновския университет в конгреса взеха участие и видни литературоведи и историци като Ив. Радев, Ив. Станков, Д. Кенанов, А. Калоянов, Д. Михайлов, Н. Димитров, К. Попконстантинов, М. Палангурски, Пл. Павлов, докторантите по етнология И. Вълев и Д. Рангелова и др. Направена беше равносметка за развитието на литературата и се начертаха перспективите за бъдещето ѝ чрез обзорния доклад на тема: “Българската възроденистика вчера и днес” (Ив. Радев).

Великотърновските учени се изяха не само със своите стойностни изследвания, но и като водещи на заседания – акад. Ив. Радев (на 23.05 на подсекция “История на българската литература”), проф. дфн Ст. Буров (на 25.05.2013 г. на секция “Съвременен български език. Норма, комуникация, менталност”), проф. д-р Пламен Павлов (на 25.05 на подсекция “Българите през средновековието”), доц. дфн Николай Димитров (на 25.05. на “История на българската литература”). На 26.05.2013 г. проф. Димитър Кенанов беше водещ на кръгла маса “Кирилометодиевистика”.

Чудесно място за продължение на започналите разгорещени дискусии по време на заседанията бяха много добре организирани

обяди и коктейли – първият в хотел “Хилтън”, вторият в Централния военен клуб, а третият в Зала 6 на НДК.

Съпътстващата културна програма на Третия международен конгрес по българистика включваше изложби, представяне на книги и Панаир на книгата. В дните на Третия международен конгрес по българистика в Ректората на Софийския университет бяха открити изложбите: „искони бс слово“, посветена на 1150-та годишнина от създаването на славянската азбука; документалната фотоизложба „Италианският скулптор Арналдо Дзоки и българското освобождение“; експозициите „Младежката контракултура в България през 70-те и 80-те години на XX век“ и „Преходът. Образи“; изложба на 30 авторски творби на Йордан Шентов, посветени на Априлското въстание, както и изложба на Държавна агенция „Архиви“. В съпътстващата програма предвиди представяне на изданието „Германско-българският културен и научен обмен“, хърватско-българския сборник „Хървати и българи през вековете – история, култура, изкуство и език“, както и презентацията на книгите на Албина Хайрулина и доц. Елена Хаджиниколова. На 25.05.2013 г. проф. дфн Димитър Кенанов представи изложбата “Старобългаристични издания на Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”.

Предвидени бяха и посещения на културно-исторически обекти в централната част на София, сред които криптата на катедралния храм “Св. Александър Невски”, Националният етнографски музей, Националният археологически музей, археологическите разкопки на антична Сердика, Боянската църква, част от списъка на културното наследство на ЮНЕСКО и Националният исторически музей.

На тържественото закриване на Третия международен конгрес по българистика ректорът на СУ “Св. Климент Охридски”, чл. кор. проф. дин Иван Илчев, изрази радостта си, че е възстановена една позагубена традиция. Той подчерта, че амбицията на организаторите на конгреса е до края на годината да бъде основана Асоциация по българистика, която да поеме инициативата за следващи срещи и форуми и в по-специализиран, и в по-голям мащаб, както и че е в ход подготовката на устав на Асоциацията. Проф. дин Иван Илчев изрази благодарности към членовете на Организационния комитет, без които

реализацията на тази мащабна научна инициатива би била невъзможна.

В заключение искам да подчертая, че участието на ВТУ “Св. св. Кирил и Методий” в Третия международен конгрес по българистика беше осезаемо и ползотворно. Проведени бяха много разговори, установиха се контакти, запознанства. Софийският университет “Св. Климент Охридски” се справи блестящо с организацията и реализацията на този мащабен научен форум. Незабравим спомен за участниците останаха както хубавите изживявания по време на конгреса, така и подаръците, които всеки един от нас получи – чанта с рекламни материали за Софийския университет и за София като културна столица на България, сувенири и др.

Верка Сашева